

Egy Juhász Gyula-szonett SZÜLETÉSÉRŐL

Április 4-én lett volna Juhász Gyula 82 éves és 6-án 28 éve, hogy meghalt.

Gyakran visz el az utam a költő Tisza-parti szobra mellé, s ahogy elnézem ércebe öntött alakját — mely ugyan portré-szobornak készült, de nem egészen jól sikerült volt a miat; csupán a szimbólum idézi fel bennem az eredeti arcot — mindig valami régi személyes emlék, epizód, vagy éppen kiskocsmái darvadázás eleveníti meg bennem Juhász Gyulát.

Tegnap is, a Tisza-part felől hazafelé megyek és a színház előtt haladva a Hungária elé jutok, valami külföldi asszociációként egy régi emlék jut eszembe... Otthon előszedem a sárgult jegyzeteket, emlékeket és máris meglevenedik a negyven év előtti múlt...

A budapesti SZÍNHÁZI ÉLET a szegedi színházban nagy „Gálaest”-et rendezett. Ugyazúgy az összes pesti színház csillagok itt voltak. Ma így mondanék: „Esztrádműsor”. Akkor „A színházi Élet Estélye” volt a címe az előadásnak. Neves írók, költők, ünnepelt művészek szerepeltek a műsorban. KARINTHY FRIGYES konferált... Nagy siker volt!... Előadás után a KASS KÁVEHÁZBAN — a mai HUNGÁRIÁBAN — bankett volt a szereplők tiszteletére. Természetesen az akkori szegedi sajtó képviselői is ott voltak, s köz-

tuk Juhász Gyula is. Mi, fiatalok nem a nagy, ünnepi asztalnál ültünk, de egészen közel az ünnepi ünnepi asztalhoz, asztalunk a ma szimplának, vagy duplának nevezett mincennapi kezeket, Juhász Gyula is velünk itta kapucinet. Jóban érezte magát a fiatal „koccosok”, mint az ünnepi kenyerek között.

Amikor a vacsóra ideje érkezett, a Színházi Élet főszerkesztője, Lucze Sándor odavitt Juhász Gyulát is a fasztráthoz és karinty mellé ültette. Vele szemben ült a legszebb és a legünnepeltebb pesti primadonna: PECHY ERZSI.

Juhász Gyula, a szerény szegedi poéta, a megszokott halk, szinte suttogó hangján Karintynak beszélt Szegedről, a szegedi irodalomról, esztétikáról, a fiatalokról és — — Péchy Erzsiről.

— Milyen gyönyörű ez a nő!... — mondta hevülő lelkesedéssel és hosszan nézte apró, fekete, mélytűz szemével a tündöklő primadonnát.

Körülötte ültek a szakállas költőt nézték és megértően mosolyogtak diákos rajongásán.

Juhász maga elé kapta az ételaport, amelyről percekkel ezelőtt a legszerényebb ételt választotta ki magának, megfordította és máris ezt a szonettet írta az étel tiszta oldalára:

Péchy Erzsinek

Oh szőkecsig, mely a görög regékből
Feltündöklő fénylik most felénk,
Mint szende hold a boldog nyári égről;
Várdoz és bússó szőkecsig:

A költő fátyol ábránddal reád néz
És csöndes gyászal rólad énekel,
Az életem, mint holdas éjben árnyék,
E ragyogásra bánattal felel.

Versailles kertben nyíltak ily csodák tán
Dús ünnep, míg a park cifra rácán
Szegény, borús pór vágyón tekintett.

Ragyogj soká még boldog ragyogással,
Szívedbe szongjon édes, bússó nárszál
S ne bántson a bú és fáradt tekintet.

Amikor a költőt arra kérték, hogy olvassa fel a verset, szokott szerénységével elhárította magától a nyilvános szereplési lehetőséget, így Karinty Frigyes olvasta fel azt. A tapos siker után az ételaport eredeti kézirat kézzel kézre vándorolt, de néhány perc alatt mégis sikerült azt lemásolnom és máris azzal kérék vissza, hogy a vers az inspiráló művésztől illeti. Péchy Erzsinek talán el is tette emlékül a többi hódolókat esetleg többit mondó, de értéktelenebb emlékei közé...

Az akkori idők legszebb és legszökecsig operett-dívája 1933 óta egyik pesti temetőben alussza örök álmát. Hogy mi lett az eredeti kézirat — nem tudom. Bizonyára elkallódott valahol...

... És a primadonna halálát követő négy év múlva a költő is eltávozott a — — halhatatlanságba... Ott, a sok jóbarát, kortárs, jóismer-

rös társaságában, ahol nincsenek ünnepi idegenek, talán már személyesen is elszavalta a megcsodált „SZŐKECSIGNEK”-t, szonettet...
Jenő István

Bélyegkiállítás nyílt a Móra Ferenc Múzeumban

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetségének szegedi bélyeggyűjtő körének hazánk felszabadulásának 20. évfordulójára alkalmából nagyszabású kiállítást rendeztek a Móra Ferenc Múzeumban. A kiállítást vasárnap délelőtt nyitotta meg Arvai József, a Szeged városi tanács elnöke helyettese. Hangsúlyozta, hogy a gazdag anyagú bélyeggyűjtemény bemutatása méltán csatlakozik felszabadulásunk 20. évfordulójának szegedi rendezvényeihez.

Tizenegy szegedi bélyeggyűjtő kör kétezernél több tagjának együttes munká-

ját dicséri a kiállítás. Negyven tablón mintegy 5 ezer bélyeget mutatnak be. A motívumok közül különösen kiemelkedik a fasztráthoz tartozó ábrázoló sorozat, az úrhajósokat bemutató tablók. Külön érdekessége a kiállításnak az első magyar bélyegsorozat az 1870-es évekből. Már az első napon több ezer látogatót kereszte fel a kiállítást, a többi között vidékiek is. A kiállítás április 11-ig tekinthető meg, minden nap délelőtt 10-től este 6 óráig. S ezen idő alatt a kiállításon alkalmi postahivatal is szolgálatot tart.

A Művészet rovatban Tamás Attila Jegyzetek a Szegedi téli tárlatról címmel sajátos hangú, elgondolkodtató írást ad közzé. Körner Éva Stúdió 64 címmel a Fiala Képzőművészek nevű művészcsoporth budapesti kiállításáról számol be, a kiállított alkotásokat szakszerűen, színes stílussal értékelve. Cs. Pataj Mihály Látogatás Vinkler László műtermében címmel művészt és tanártársáról rajzról portrét.

Az új számot gazdag kritikai rovat egészíti ki.

logatja azzal, hogy számos tanulóknak ösztöndíjat adományozott. S a kábelgyár gondoskodása kétszeres. A jobb szakemberképzés és oktatás érdekében két gépész-mérnököt is adott a technikumnak Lengyel Nándor és Hódosi Béla személyében. Más szegedi üzemekkel is hasonlóan jó kapcsolata van a technikumnak. Arra sajátos nem tudunk feleletet kapni, hogy hány gépállomásnak, vagy tsz-nek tanul itt társadalmi ösztöndíjasa. Ilyen szerződés fehér hollóként sincs itt.

A kétségtelen, hogy akik nem élnek a lehetőséggel, műszaki szakember utánpótlásuk biztosításával lemaradnak az élelmek mögött. Sorra látogatjuk a mérő-, kutató-szobákat, laboratóriumokat és a műhelyeket. A technikus tanárok — Rigó László, Papp Sándor, Szecskár Mihály, Farkas Szilárd és Magyar József — megmutatják birodalmukat, a korszerűen felszerelt géptermet, lakatos- és szerelőműhelyt, láng- és ívhegesztő csarnokot és a kovácsműhelyt. Nagyvonalú számolással is könnyen megállapítható, hogy csak a szerszámok értéke 7-8 millió forint körül mozog. A tanulók által megmunkált minden kész munkadarabra várnak az ország valamelyik nagyüzemében. Ebben a tanévben 1 millió 700 ezer forint fordítanak itt műszerekre, berendezésekre és szerszámokra beszerzésére, hogy a további követelményekkel lépést tarthassanak. Nem is állnak kihasználatlanul egyetlen percig sem. Ha volna rá igény, a gazdagon felszerelt, a korszerű ok-

A fejlődés útján

A felsőipariskola kereteiből régen kikerült Déri Miksa Gépipari Technikum jeles, Szeged immár hetven esztendősi tradícióval rendelkező oktatási intézménye. Fénykorát napjainkban éli. A nappali tagozatosok száma 500. A levelező, illetve esti tagozaton összesen 1300-an tanulnak. Ebben azok is szerepelnek, akiknek az anyaintézet lehetőséget nyújt a tanuláshoz az úgynevezett kihelyezett osztályaiban Kiskunfélegyháza, Kiskőrösön, Kiskunhalason, Hódmezővásárhelyen, Szentesen és Csongrádon. Szegeden hetvenen végeznek ebben a tanévben a levelező tagozaton.

A késve megszerzett érettségi tehát nemcsak hivatalos okmány, nemcsak a képesítéshez kötött munkakör betöltésére jogosító bizonyítvány, hanem értékmérő is. Az oktató-nevelő munka mellett jut idő és erő a technikum-ban a különböző szaktanfolyamok levezetésére is.

Pály Ferenc, a technikum igazgatója örömmel újságot-

ta, hogy a gépipari techniku-

kusképzés mellett az új tan-

évben, szeptembertől kezdve

vilamosgépgyártó tagozattal

gyarapodik intézetük. Két

első osztály nyílik egyszerre.

Mint mondotta, az új tago-

zat létrehozását az MSZMP

Szeged városi bizottsága és

a DÁV vezetői együttesen

szorgalmazták a Kohó- és

Gépipari Minisztériumban.

Szeged rohamosan fejlődő

ipara jól jár majd ezzel a

kezdeményezéssel. A gépipari

tagozaton az eddig végzetek

20 százaléka Szegeden és

környékén helyezkedett el.

A szegedi gumigyár még

csak éppen megkezdte a ter-

melést, de már jól előre gon-

dolt a fejlődésre, amely a fi-

atal gépésztechnikusok egész

sorát igényli. Tavaly már 16

társadalmi ösztöndíjasuk volt.

Egy részüket egyetemre

küldték tovább tanulni. A

szegedi kábelgyár is jól szá-

mitott, amikor műszaki szak-

ember-utánpótlását innen vá-

ratást szolgáló szerszámgépekkel más szakirányú szegedi középiskoláknak is gyárthatnának munkagépeket. A nyersöntés megmunkálását az összeszerelésig örömmel vállalnák. Amelyik iskolának ilyen igénye van, csak kopogjon be a technikumba a kölcsönös kapcsolatot és barátság jegyében.

Végül szólni kell a technikum új létesítményéről, a keskeny- és normál filmvetítésre egyaránt alkalmas gépi berendezésről, a 200 főt befogadó házi filmszínházról. Innen nyitnak ajtót, ablakot a nagyvilágra minden héten csütörtökön délután. A legfrissebb technikai újdonságokról készült magyar, szovjet és nyugati filmeket mutatják be a tanulóknak és meghívott közönségnek. Bárki betülhet ide másfél-két órára, hogy a technika új vívmányaival megismerkedjen a film közvetítésével. A haladás, a fejlődés útján nem is lehet másképpen járni.

Lódi Ferenc

Ipari tanulók sikere a szakmai versenyben

(Tudóstitónktól)

Budapesten került megrendezésre a szőrmé és bőriparban a „Szakma kiváló tanulója” cím elnyerését folytató verseny. A döntőt egy gondosan előkészített házi verseny előzte meg, melynek legjobb négy tanulója jutott el a fővárosba.

A rendkívül érdekes, színvonalas verseny egyaránt próbára tette a tanulók gyakorlati és elméleti felkészültségét is. A szűcsipari tanulóknak például kellett 240 perc alatt kiszabniuk és szűcsgéppel megvarrniuk. A szegediek szép sikert értek el és Komáromi Miklós második, Molnár Magdolna harmadik, Hajdú Katalin ötödik, Gyuránki Ágnes pedig a hatodik helyezést érte el az izgalmas, nehéz versenyben.

A jó helyezést érték a júniusi vizsgák helyett már most megkapták a szakmunkás bizonyítványt.

Nikolényi Árpád

Ankét az iskolatelevízióról

Több mint egy éve indult meg az iskolatelevízió kísérleti adásai. Az adások eddigi tapasztalatairól tegnap kétnapos országos ankét kezdődött a Művelődésiügyi Minisztériumban, gyakorló pedagógusok és az iskola tv munkatársainak részvételével.

Buti Ernő, a Művelődésiügyi Minisztérium közoktatási főosztályának csoportvezetője elmondotta: a szerkesztők, a rendezők arra törekedtek, hogy az adásokat beilleszték a tanítási órákba, kidolgozzák az óra felépítésének, vezetésének legjobb módszereit. A tapasztalatok szerint a kísérleti esztendő sikeres volt. Erről tanúskodnak a statisztikai adatok is: 1653 általános iskola és 301 középiskola rendelkezett televíziós készülékkel az idei tanév elején. Jelenleg — nem végleges adatok sze-

rint — mintegy 2800 tanítványban nézik az iskola tv adásait rendszeresen, vagy alkalmanként. 286 általános iskola és 31 gimnázium 1200 pedagógusa jelentette eddig, hogy rendszeresen nézik és alkalmazzák az iskolatelevízió műsorait gyakorlati munkájában. Mindez azt mutatja, hogy az iskola tv polgárjogot nyert a korszerű oktató-nevelő munkában. Az adások sok tízezer tanuló vittek el az ország és a világ általuk még ismeretlen tájaira, üzemekbe, termelőszövetkezetekbe, s nyújtották a magasabbszintű szemléltetést, a szakszerű oktatás különböző előnyeit.

A bevezető után dr. Fekete József, a Művelődésiügyi Minisztérium közoktatási főosztályának helyettes vezetője és Sándor György, a magyar televízió népművelési adások főszerkesztője tartotta meg vitaindító referátumát. (MTI)

Szegedi miniatűrök
Írja: Tiszai Viktor

KEMPELEN GYŐZŐ

— Emlékezés az első felelős lapszerkesztőre Szegeden —

Nem volt könnyű dolga Szegeden egy szerkesztőnek, az 1860-as években, mozgalmas esztendőben, a hazafias tüntetések korszakában, mikor kesztűs kézzel kellett vezetni a tollat az irodalom olyan szorgalmas művelőjének is, mint Kempen Győző „szőkecsig”-nek.

... A hatalmas oroszán megrázta sörényét. A tetemnek vélt testre jött varjúk tovaépültek, soha vissza nem térnendők. A farkasok is messze távolban üvöltöttek, csak a rókák maradtak itt, csekély számban, azok is farkasóválvá és mosolygó fogakat mutatva veszik körül a saját lábára állott, s egy évtizeden keresztül halálra hajtottak vélt királyi vadat... Ezt írta, s ehhez hasonlókat a derék Kempen szerkesztő a Szegedi Híradó hasábjain, mely lapnak nemcsak első

szerkesztője, de kesztűs, lóhátról csak ennyit mondott neki:

— Ik gratulíro, dasz nok sie leben!... (Gratulálók, hogy még él!)

1851-ben megnősült, Tóth Kálmán költő nénjét, Rízát vette el, aki szintén író volt. 1857 —58-ban a magyar nyelvű tanítási Jászberényben. A következő évben Szegeden megindította a Szegedi Híradót, a városi tisztviselői főjegyzője, Csongrád megye ugyancsak tisztviselői aljegyzője, a színház választmányának tagja lett. Nagy része volt a megyei gazdasági egyesület megalapításában. 1859-ben részt vett az országos Kazinczy-ünnep rendezésében. Az ő érdeme, hogy elsőként, városunkban, nagy emberekkel nevezett el az utcákat (Széchenyi tér, Dugonics u., Kazinczy u., Teleki u. stb.) 1860. szeptember 7-én a szerkesztőségből a várba vették, majd Josefstadtna szállították, honnan a város közbenjárására — mely gondjaiba vette el-

hagyott családját is — szabadult ki.

Távolleltében Nagy Sándor, a későbbi szerkesztő, vezette tovább a lapot. 1861-től, haláláig a fővárosi „Hon” munkatársa. Írt novellákat, verseket a „Hölgyfutár” számára. Szívbetegsége aránylag fiatalon végzett vele. Irodalmi munkái közül jelentősek: Kazinczy-ünnep Magyarországon (Szeged, 1859), Magyar önkéntesek c. folytatásos regénye a Szegedi Híradóban (1859, 18—70. sz.), s 7 hét Josefstadtna helyben naplózerű hűség, megrázó erővel rajzolja a hírhedt csehországi börtönben sínylődő magyarok életét (Szeged, 1861).

Rövid pályafutása alatt Kazinczy mondása lebegett szem előtt:

... a hazaért nemcsak veszni szép, szép élni is óráte...

Most, 100 esztendője, sok szép remény, s akarás hullott vele sírjába. Élete olyan volt, mint az a fátyla, mely világosságot áraszt — s a maga rezgetté legben hamar elhamvad...

A Tisztáj ünnepi száma

A felszabadulás 20. évfordulója jegyében állították össze a Tisztáj áprilisi számát. A folyóirat gazdag tartalommal emlékezik az évfordulóra.

A rödszítás dél-alföldi történetének izgalmas mozzanatait feldolgozó lapnyitó tanulmány Szabó Ferenc leveltárosa munkája. Az ünnepi kapcsolatos Gál Sándor lírai hangvételű cikke Mennek a vonatok címmel, Rácz Jánosnak A szegedi munkásság harca a felszabadulás éveiben című tanulmánya, Köves József És mégis Varsó... címmel írt színes beszámolója egy turistacsoport élményeiről, és a lap lírai összeállításai, melyet A líra köszöntése

címmel Dér Endre írása vezet be. A cikket követő költemények — Simai Mihály, Lódi Ferenc, Hatvani Dániel, Németh Ferenc, Sarkady Sándor, Becsey T. György, Kelemen János versei — eszméletető önvallomások.

A prózai részben Császár István Nemzetes asszony című elbeszéléseinek befejező részét olvashatjuk. Szauder József professzornak, a József Attila Tudományegyetem intézetvezető tanáranak kitűnő Dante-tanulmányát Dante a XIX. század magyar irodalmában címmel közli a lap két részletben. Az első részlet az áprilisi szám kiemeltéje anyaga. Péter László Utolma verba című esszéjével József

Attilára emlékezik a Tisztáj. A cikk a nagy proletárköltő halála körülményeire vonatkozóan tartalmaz érdekes fejtegetést.

A Művészet rovatban Tamás Attila Jegyzetek a Szegedi téli tárlatról címmel sajátos hangú, elgondolkodtató írást ad közzé. Körner Éva Stúdió 64 címmel a Fiala Képzőművészek nevű művészcsoporth budapesti kiállításáról számol be, a kiállított alkotásokat szakszerűen, színes stílussal értékelve. Cs. Pataj Mihály Látogatás Vinkler László műtermében címmel művészt és tanártársáról rajzról portrét.

Az új számot gazdag kritikai rovat egészíti ki.